

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Češ: Na vete in narod — na pravico in pravič — pa boja in smaga!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKÉ ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

MARC
1 S. Kv. - Albin +
2 C. El. Karol
3 S. Kv. - Kuncunda
4 S. Kv. - Kasimir
5 N. Postna
6 P. Felicitas
7 T. Tomaž, skv.
8 S. Janes od Boga +
9 C. Frančiška
10 P. 40 mučencev +
11 S. Koleta
12 N. S. Postna
13 P. Rozina
14 T. Matilda
15 S. Klemen +
16 C. Marija, spokor.

STEV. (NO.) 49.

CHICAGO, ILL., TOREK, 14. MARCA — TUESDAY, MARCH 14, 1939

LETNIK (VOL.) XLVIII.

Stotisoči prisostvovali obredom kronanja papeža Pija XII.

Nevarna napetost med Čehi in Nemci

Slovaški separatisti dali povod kritičnemu položaju. — Nevarnost grozi, da Hitlerjeva armada zaide Češko.

Praga, Čehoslovaška. — Ravno ob obletnici napetih dogodkov lanskega leta, ko je nazijsko vojaštvo prestopilo mejo in zasedlo Avstrijo, 12. marca, se je v srednji Evropi zopet pojavila kritična situacija, na katero ima ponovno cela Evropa obrnjene oči. Točasno grozi zopetna nevarnost, da se utegne med Čehoslovaško in Nemčijo razviti tak položaj, da bo mejil na izbruh sovražnosti.

Povod za sedanje kritične dogodke so dali Slovaki, ki, kakor znano, tvorijo avtonomni del češko-slovaške države. Voditelji Slovaške pa očitno niso bili zadovoljni, da bi uživala njih provinca samo napol svobodo, marveč so delovali na to, da se popolnoma odtrga od češko-slovaške države. Ko je osrednja češko-slovaška vlada, s predsednikom dr. Hacha na čelu, uvidela, da to separatistično gibanje slovaške vlade grozi obstoj celotne države, je koncem zadnjega tedna energično nastopila in odstavila tri slovaške vladne voditelje ter jih nadomestila z drugimi možmi. Med temi je bil tudi predsednik Slovaške, dr. Tiso.

Z gotovostjo se trdi, da je bila ta nastop separatistov naščuvan od nazijev iz Berlina. Nemčiji namreč Čehi niso bili tako pokorni, kakor so naziji pričakovali od njih, in tako so pričeli rovariti proti njim ter so pri tem našli rodovitna tla pri nezadovoljnih slovaških voditeljih. Kako daleč so se dali slovaški voditelji zapeljati, se razvidi iz besed enega od njih, ki jih je v nedeljo govoril z dunajskega radio postaje, v katerem je direktno pozival Slovaške na boj proti Čehom ter izjavil pri tem: "Mi smo ali Slovaki, ali pa Nemci." Separatisti so se nameravali baže docela podati pod pokroviteljstvo Nemčije.

Z odstavitvijo slovaške vlade je Češko-Slovaška odstranila nevarnost upora, toda zdaj gre za to, kako bo Nemčija vzela položaj. Govori se, da ima Hitler že pripravljene čete ob meji, da zasede Češko.

IZMENJAVA DVEH ŠPANSKIH UJETNIKOV

Hendaye, Francija. — Med španskimi nacionalisti in republikanci je prišlo koncem tedna do izmenjave dveh prominentnih vojnih ujetnikov. Po medsebojnem dogovoru je bil od nacionalistov izpuščen in poslan v Francijo Jose Mijača, sin predsednika sedanjega republikanskega režima v Madridu. Republikanci pa so v zameno izpustili Miguela Primo de Rivero, sina diktatorja v času, ko je bila Španija še monarhija. Ta se je vkrčal na neko angleško bojno ladjo.

ZANIMIVA IZJAVA STALINA

Obdolžil Anglijo in Francijo spletk.

Moskva, Rusija. — Ob otvoritvi kongresa komunistične stranke zadnji petek je nastopil kot glavni govornik Jožef Stalin in pri tem ožigosal obe demokratični državi, Anglijo in Francijo, češ, da skušate zaplesti Rusijo v vojno z Nemčijo, Italijo in Japonsko. Dejal je, da je pri lanskem popuščanju napram diktatorskim državam igral ta načrt eno glavnih vlog, in cilj načrta da je, da se oslabi Rusija. Tako pravi, bi želeli demokratični državi, da bi prišlo med Rusijo in fašizmom do vojne in potem, ko bi vojskojoče se države že oslabele, bi nastopili Francija in Anglija s svežimi močmi ter narekovali mir.

JUDJE V ZADREGI GLEDE VOLITEV

Chicago, Ill. — Za 4. aprila se bodo vršile v tukajšnjem mestu glavne županske volitve in ravno ta dan pa praznuje Judje enega svojih največjih praznikov, namreč svoj Veliko noč, in po njih postavah je prepovedano ta dan izvrševati taka posvetna opravila, kakor so volitve. Ker bi se s tem izgubilo na desetisoče glasov pravovernih Judov, ki se strogo drže svojih postav, se je začelo razmišljati, kako bi se moglo zadevi odpočiti. Predlog, da bi se volitve preložile zaradi Judov, seveda ni mogel priti v poštev, in zato zdaj iščejo drugega izhoda. Med raznimi načrti je tudi ta, da bi se dovolilo Judom, oddati glasove tekem osmerih dni pred volitvami. S problemom se bo bavila zakonodajna v Springfieldu, bržkone tekem tega tedna.

SODNIK PROTI PIJANČEVANJU WPA DELAVCEV

New York, N. Y. — Tukajšnji sodnik De Andrea je zagrozil tistim, ki so zaposleni pri WPA in bodo pripeljani preden kot kršilci miru v pijanosti, da jih bo brez usmiljenja poslal v zapor. Povdaril je, da je plača WPA namenjena za vzdrževanje doma in ne za pijačo.

VOLITEV PREDSEDNIKA V FRANCIJI

Pariz, Francija. — Vladni kabinet se je zadnji petek sestal pri predsedniku Lebrunu in ob tej priliki izdal odredbo, da se bodo predsedniške volitve vršile 5. aprila v Versaillesu. Francoskega predsednika volite pri skupnem zasedanju obe zbornici, senatorska in poslanska, in sicer za dobo sedmih let.

PO KAT. SVETU

Vatikan. — Dočim je novi papež Pij XII. znan kot vnet dušni pastir, je pa tudi visoko izobražen; tako govori popolnoma gladko sedem jezikov. n a m r e é italijansko, francosko, nemško, angleško, portugalsko, špansko in latinško.

Green Bay, Wis. — Tukajšnji škof Rhode je izdal pastirsko pismo, ki se je čitalo vernikom po cerkvah, v katerem je pozival na pobijanje nedostojnega tiska. Dejal je, da je v tem oziru prišlo že tako daleč, da drugoverci z vnemo sodelujejo s katoličani pri tej kampanji.

Appleton, Wis. — Predzadnje nedelje se je vršila v neki tukajšnji kongregacijski cerkvi zanimiva prireditev, namreč, da so bili povabljeni k nastopu govorniki raznih veroizpovedi. Katoličane je zastopal Rev. G. Hesse, župnik sv. Jožefa.

Washington, D. C. — Del. tajnica Perkins je izrazila svoje priznanje in zahvalo Msgr. L. G. Ligutti iz Granger, Ia., ker je iznašel načrt, po katerem je z naseljevanjem po malih zemljiških končal brezposelnost v tamkajšnjem malem mestu.

ANGLIJA HOČE PREOBRAZITI SVET

London, Anglija. — Tukajšnja vlada je sprožila nov načrt za doseg trajnega miru v Evropi ki pa je le stari načrt razorožitve v novi obliki. Po tem programu bi se imela v doglednem času sklicati splošna razorožitvena konferenca in, ako bi bila ta uspešna, bi rešila Evropo njenega strahu in napetosti. Potem pa bi se začel drugi del programa, namreč, da bi petero vodilnih evropskih mož, in sicer trije diktatorji, Hitler, Mussolini in Stalin, ter Chamberlain in Daladier, sporazumno sodelovala; skupina teh mož bi mogla preobraziti zgodovino sveta, kakor se je izrazil v petek neki angleški minister.

PREDLOG ZA OMEJITEV STAVK

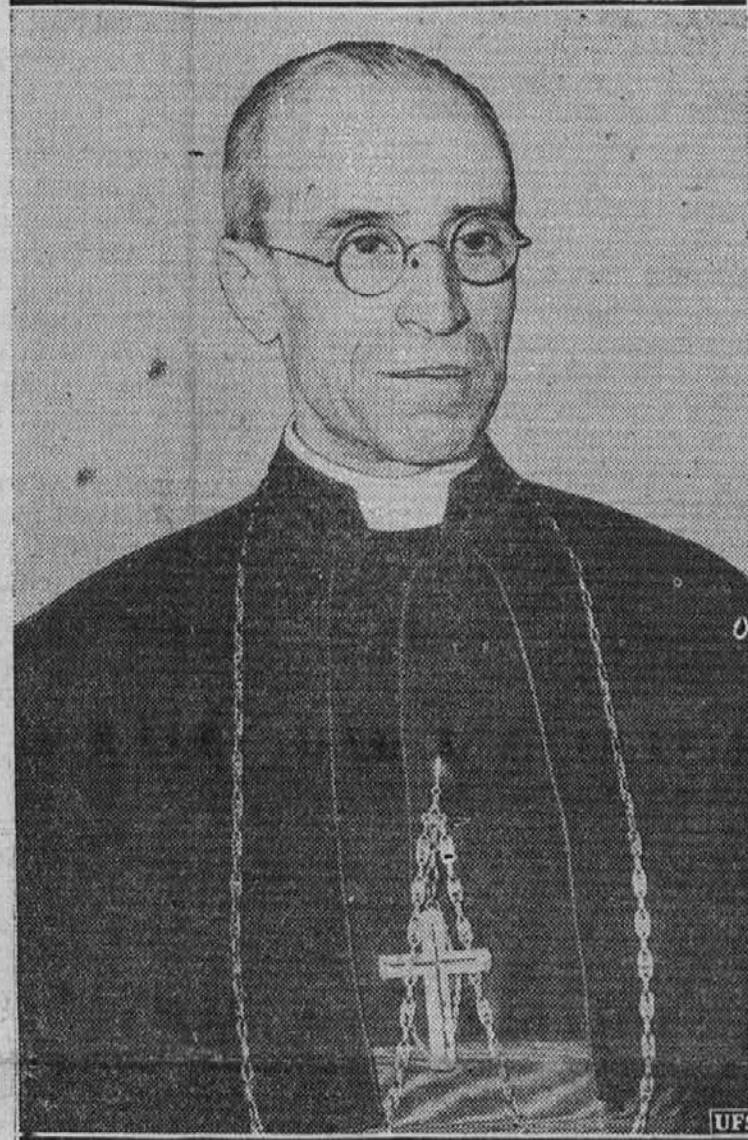
Lansing, Mich. — V tukajšnji zakonodaji je točasno v razpravi neki predlog, katerega namen je, da se omeji število stavk in da se industrijski spori poravnajo mirnim potom. Neka točka v njem določa, da se sme stavka prirediti šele 15 dni potem, ko je bila uradno naznanjena. O predlogu pa bo bržkone se dosti debate.

NADALJEVANJE CIO-AFL KONFERENCE

New York, N. Y. — Odboira, ki zastopata CIO in federacijo pri novih mirovni pogajanjih, sta se sicer zadnji petek sešla v tukajšnjem mestu, toda konferenca je bila kratka in se je dolocilo da se nadaljuje ta ponedeljek dopoldne.

Oglasi v "Am. Slovincu" imajo vedno uspeh!

PAPEŽ PIJ XII. SLOVENSNO KRONAN

Zadnje nedelje se je vršilo v vatikanski katedrali sv. Petra slovesno kronanje Pija XII., s čimer je bil novi papež uradno ustoličen na svoje visoko mesto vrhovnega poglavarja katoliške cerkve.

Vatikan. — Med pomembnimi in sijajnimi obredi, kateri so trajali pet ur, je bil zadnje nedelje novi papež, Pij XII., kronan in ustoličen kot vidni vrhovni vladar vesoljne katoliške cerkve in obredi so bili tako impozantni, da so se pol milijona udeležencem, kateri so jim prisostvovali, gotovo vtisnili v neizbrisen spomin za celo življenje.

Ceremonije so se pričele ob 8:30 zjutraj, ko so slavljenca oblekli v papeška oblačila, ga odeli v papeški plašč in mu položili mitro na glavo, na kar so se mu škofje in vatikanski zbor poklonili in mu izkazali svojo vdanost drug za drugim. Pol ure pozneje so prinesli papeža, sedečega na prestolu, na verando katedrale sv. Petra in, ko se je pojavil pred množico, mu je ta burno zaorila v pozdrav: "Viva il Papa!" in med nje vzklikanjem je sv. Oče dvignil roko in množico blagoslovil.

Sedanji dogodek papeškega kronanja je bil v več točkah različen od prejšnjih. Med temi je najbolj pomembno, da so se obredi vršili ne v katedrali, marveč na verandi, kar se že ni zgodilo od 1846, ko je bil kronan papež Pij IX. Da so se poznejša kronanja vršila v katedrali, in ne zunaj, je bilo v znak protesta proti temu, ker je Italija ugrabila papeško državo, in enako so v protest poznejši papeži ostali prostovoljni jetniki v Vatikanu in niso stopili izza njega zidovja na rimska tla. Ko pa so se pod zadnjim papežem poravnali z lateranskim paktom spori med italijansko vlado in Vatikanom, so s tem odpadli tudi zunanji znaki protestov in tako je zopet, skoraj po sto letih, množica na splošno lahko prisostvovala obredom.

Od ravno istega leta, 1846, naprej se je zdaj tudi prvičkrat zopet zgodilo, da je bila Amerika uradno zastopana pri papeškem kronanju. Točasno je bil zastopnik J. P. Kennedy, ameriški poslanik v Londonu. Enako je bilo zdaj prvičkrat, v celi zgodovini papeštva, seveda, da se je opis obredov kronanja oddajal potom radio širom celega sveta. Obredi kronanja niso povsem verskega značaja, marveč jim je primešan tudi dih

Iz Jugoslavije

Usoden pretep med fanti na pustni torek v Poljanski dolini, katerega žrtev je postal mlad fant. — Stroga obsodba maščevalnega starčka. — Smrtna kosa. — Razine druge vesti iz starega kraja.

Zalostne posledice pustovanja

Kranj, 22. febr. — Na pustni torek je bila v Javorju nad Poljansko dolino v gostilni Marijane Grošel veselica, na kateri sta bila tudi 19 letni Marko in 22 letni Tomaž Čadež doma iz Delnic pod Javorjem. Mlajši brat Marko je imel spor z 18 letnim Kumerjem Antonom doma iz Javorja, ki ga je na svečnico tudi oklofutal. Ker se je Marko bal maščevanja, ga je njegov starejši brat vedno spremljal, kadar je za nekoliko časa odšel iz gostilne. Okrog četrte ure zjutraj sta se oba brata Čadež napotila domov v Delnice. Ko je to Kumer Anton opazil, si je pri hiši nabral nekoliko kratkih polen ter stekel za odhajajočima.

Komaj dobrih 150 korakov od gostilne je dohitel oba Čadeža ter s polenom udaril Tomaža. Ta je seveda udarec vrnil in sicer z nožem ter z njim zabodel Kumerja pod desno ključno kost. Kumer je šel po napadu par 100 korakov naprej, pa je vsled velike izgube krvi obležal ob potu. Tu so ga našli fantje ter ga odnesli v župnišče, kjer ga je g. župnik mazilil s sv. poslednjih oljem. Kmalu nato je izdihnil. Oba brata so orožniki zaprli.

71 letni požigalec

Celje, 17. febr. — Pred velikim senatom okrož. sodišča v Celju je stal danes dopoldne 71 letni starček, delavec Jože Jagodič iz Lemberga. Kdo bi mislil, da je ta sivolasi mož, ki bi moral misliti že na smrt, poln sovraštva in maščevalnosti do brata, ker je pokojna mati temu zapustila posestvo. Med bratoma je postalo pravo sovraštvo, ki je dobilo grozno maščevanje in zločinstvo, ki ga je storil Jože že l. 1931, ko mu je zažgal hišo, radi česar ga je sodišče obsodilo na 5 let robije. Ze takoj po obsodbi je Jože, ko je odhajal v zapor, zažgal svojemu bratu, da pride maščevanje. Res je prišlo. Ko je prišel iz zaporov je takoj hitel proti bratovemu posestvu. V njem je zavalovalo sovraštvo, da je že 29. januarja letos zažgal bratovo domačijo. Brat in njegova žena s svojimi otroci, ki so spali, so se komaj rešili iz ognja, ki bi jih bil skoro zadel in uničil. Naslednjega jutra, 30. januarja so Jožeta aretirali in izročili sodišču.

Kako nemirno sta se pri današnjem zagovarjanju pred sodiščem spogledovala brata Jožetu je 71 let, njegovemu bratu pa 74 let. Vse je zgedalo, da sovraštva še ni konec. Ko je sodišče izreklo sodbo, 8 in pol leta robije, je starček mirno sprejel kazenski stopal z jetniškim paznikom mimo svojega brata, ki ga je najbrže zadnjič videl.

Pod vozom

Na Ptujski cesti, tako poročajo iz Maribora, se je neki osebni avto zaletel v dvovpredni voz posestnika Franca Stranška iz Dogoš. Konji so se pri tem splašili in Stranšek je padel pod voz, pri čemer si je zlomil več reber in dobil hude notranje poškodbe.

Smrtna kosa

V Lassingu, na bivšem Gorenjem Stajerskem je umrl 17. februarja tamkajšnji župnik Ludvik Kores, v starosti 58 let, doma z Vidma ob Savi. Se pozimi je pisal svoji sestri Celti Petrič v Videm, ob Savi, da bi rad videl domače. Sestra mu je poslala potrebne dokumente za potni list, pa ga je prehitela bolezen in je umrl. — V Radovljici je umrl Vinko Bogataj, posestnik star 35 let.

Avto ga je podrl

V kolesarja Franca Globočnika iz Kranja, se je na Ježici zaletel neki avtomobilist in ga podrl na tla. Globočnika so prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili več hudih poškodb.

Jubilej

Rudolf Barl, železniški strojevodja v pokouju, iz Ljubljane, je v krogu svoje družine slavil 60 letnico svojega rojstva. Med svojimi tovariši v železniški službi je bil zelo priljubljen.

Pod vlak

Dne 20. februarja je v Ljubljani skočil pod vlak delavec Feliks Zaplata, kateri je v tovarni vzel malenkost in so mu pozneje očitali da je tat. Te sramote ni mogel prenesti in se je vrغل pod vlak.

Napaden

Ko se je neke noči 27 letni delavec Viktor Jančigar vračal domov iz neke gostilne v Zelenci jami v Ljubljani, sta ga napadla v temi dva možka, najbrž iz družbe, s katero je Jančigar poprej popijaval, in ga neusmiljeno pretepla, da so ga morali reševalci drugi dan odpeljati v bolnico.

Iz usmiljenja je kradel

Celjska policija je nedavno aretirala 22 letnega brezposelnega čevlarskega pomočnika Ivana D., ki je ljudem prodajal čevlje. Policija je ugotovila, da je Ivan prišel v prodajalno svojega bivšega delodajalca, ko tega ni bilo doma in potožil 15 letnemu vajencu, da je brez posla in v veliki revščini. Tako se je vajencu smilil, da je ta vzel gospodarju tri pare čevljev in jih dal Ivanu, da si s tem pomaga iz pomanjkanja.

ŠIRITE AMER. SLOVENCU!

(Dalje na 4 strani)

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891. Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Subscription rates table for various durations and regions including USA, Canada, and Europe.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti dopisani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Trgovina Združenih držav z Argentino

Ze na panameriški konferenci v Limi koncem lanskega leta so nastala vznemirljiva nesoglasja med zastopniki južnoameriške države Argentine in Združenimi državami.

Razlogi, ki kažejo kaj odtuja oboje državi med seboj so jasni. Južno ameriška država Argentina je v glavnem poljedelska država. Njeni glavni produkti so žito in živina.

Odkar je leta 1929. začela gospodarska kriza v Združenih državah in drugod po svetu, je več let cena žitu in živini šla navzdol. Leta 1931. in 1932. je bila cena žitu in živini v Združenih državah tako nizka, da se ni farmerju niti izplačalo pošiljati živine iz oddaljenih krajev v mesta v klavnice.

Argentino so začeli snubiti nemški zastopniki. Nemčija nima dovolj žita ne živine za svoje prebivalstvo. Zato so začeli vabiti Argentino: vi dajte nam vaše žito, mi bomo vam dali naše stroje in druge izdelke, ki jih vi rabite.

Novejša poročila pa povedo, da je Argentina zopet naredila načrt, da bo v bodoče še znižala izvoz iz Severne Amerike od 40 do 75%. Lansko leto je Argentina kupila za 25 milijonov dolarjev ameriških avtomobilov, za več milijonov radijev in druge mašinerije.

Izhoda iz te krize ni drugega, kakor da Združene države vzamejo v resen pretres trgovinsko vprašanje z Argentini. Ne gre tu samo za tiste suhe dolarje, ki jih prinaša ta trgovina, marveč gre tudi zato, ali naj Združene države malomarno pustijo, da bodo nemški naziji in italijanski fašisti dobili pod svoj popolni upliv eno največjih južnoameriških republik, ali pa jo naj na trezen premišljen način obdržijo ob svoji strani s tem, da ji dovolijo zadostno količino uvoza žita in ji s tem dajo priliko do za-

dstnega zamenjevalnega kredita v tej deželi. Združenim državam ne sme biti samo zato, da delajo masne profite, bolj kot to je potrebno, da ustvarjajo in ohranjajo s svojimi južnimi sestrami tudi dobro voljo.

JUBILEJ DRUŠTVA

Društvo Conneaut, št. 49, Slovenske dobrodelnice zveze, praznuje dne 17. marca desetletnico svojega obstanka. V ta namen bo prirejena veselica v Delavski dvorani na Broad St. ob 7 uri zvečer.

Društvo Conneaut se tukaj prav lepo razvija in raste. Pred desetimi leti je bilo to društvo ustanovljeno in je ob svojem začetku štelo 17 članov. Danes pa šteje 117 članov v obeh oddelkih, kar je zares lep napredek zadnjih let.

Nahajamo se pa tudi v kampanji za naš list Amerikanski Slovenec, najboljši slovenski dnevnik v Ameriki, kateri bi moral prihajati v vsako slovensko hišo.

ANGELA BERUS ZAHVALA

Prošnjaja, ki sem jo objavila za vdovo Marold in njenih šest sirot se je dobro obnesla. Vsega denarja skupaj sem dobila \$69. Denar je prihajal v čakih, Money Ordrih in nekaj tudi v gotovini in upam, da se ni nič izgubilo. Denar nisem še poslala naprej ker se mi zdi naslov zelo pomamljiv. Zato sem pisala na župni urad fara Rob in prosila dotičnega župnika, naj mi nemudoma pošlje natančen naslov od te vdove, ki živi v njegovi fari. Upam, da bo to tudi storil. Odgovor pričakujem vsak čas.

Denar bom poslala potom uredništva A. S. in bom prosila za najboljši popust. Na ta način bo prišlo najbolj njej.

direktno v roke po dnevni valuti in žena ne bo imela sitnosti z menjavanjem. Zahvalim naj tudi Amer. Slovenca, ki je vest objavil in potem tudi mojo prošnjo za ta namen in tudi zdaj objavlja imena darovalcev. Dalje se pa najtopleje zahvalim vsem darovalcem, ki so prispevali v ta namen. Bodi te uverjeni, da ste obrisali mnogo solza, ki jih je pretakala ta uboga družina. S temi, darovi ji bo pomagano vsaj malo, da bo obula in oblekla svoje otroke in si kupila kaj živeža in drugega.

Darovalci so slededci: Po \$2.00 — Mrs. Angela Koprivnik, Ely, Minn., in Mrs. Agnes Grahek, Butte, Mont. — Mrs. Johanna Pust, School Ave., Cleveland, O., je nabrala okrog rojakinji in poslala \$6.00.

Mrs. Jenie Avseg \$1.00, Mrs. Mary Martič \$1.00, Mrs. Ana Leskovec 50c, Mrs. Karolina Baic \$2.00, Mrs. Josephine Kocin \$1.50, — Mrs. Martin Težak, Crested Butte, Colo., je nabrala svoto \$5.25. katero so darovali: Mrs. Martin Tezak \$1.00, Mrs. Anton Matkovich \$1.00, Mrs. John Rožič \$1.00, Mrs. Pete Stimac 75c, Mrs. Lovrenc Naglich 50c, Mrs. Math Savorin 50c in Mrs. Frank Jelenich 50c.

Mrs. Joseph Bradach, Chisholm, Minn. je poslala \$4.00; sama 50c, Mrs. Terdan 50c, Mrs. Feriž 50c. Mrs. Drap 50c, neimenovana \$2.00. — Mrs. Anton Stefanich, Tower, Minn. \$1.00, Mrs. Frances Snadersich, Soudan, Minn. \$1.00, neimenovana Forest City, Pa. \$1.00, Mrs. Antonia Požun, Johnstown, Pa. \$1.00, Mrs. Caroline Rebel, Helper, Utah \$1.00, Mr. Math Medic, Albany, Pueblo, Colo. \$1.00, Mr. Anton Kukman, Chicago, \$1.00, Mrs. Strubel, Detroit \$2.00, Neimenovana Hesperia \$1.00, neimenovana Biwabik \$1.00, Neimenovana Soudan 50c. — Vsega skupaj sem prejela od rojakov \$69.00, kar je zares lepa svota v teh časih. Hvala tisočera vsem.

Mary Delak, Box 317

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovencu" so vedno uspešne.

Z MOJEGA OBISKA V JUGOSLAVIJI

(Piše Magd. Slogar, članica podž. št. 23, SZZ).

(Dalje)

Ely, Minn.

Hitro je minilo tudi teh sedem dni naših izletov in že utrjene smo se razdelile v manjše skupine, katerih vsaka je odpotovala v svoj rojstni kraj. Jaz in moja sopotnica Katarina Slogar sve se zmenili, da skupno obiščevamo njen in moj rojstni kraj; njen v Semicu in moj Goli Vrh na Hrvatskem.

— Ker sve bile vsled potovanja, kot sem že zgoraj omenila, trudne sve bile zares potrebne počitka, zato sve se opravili v Toplice Topolsko na Hrvatskem, kjer sve ostali osem dni. Tukaj sve imeli priliko opazovati številne tučje, ki prihajajo sem da si krepijo svoje zdravje. — Iz Topolskega sve odpotovali v Zagreb, kjer sve našli mojo sestrično Vučinovič in sve pri njej ostale tri dni. V tem času sve obiskali sestro Mrs. John Smolčić iz Ely, ki nam je postregla s finim vinom in drugimi dobrotami. Obiskali se sve sestro Mrs. Louis Janežič z Ely, pri kateri žive tudi njih mati, ki je že precej v letih. Postregla nam je s čajem in rumom. Pri slovesu iz Zagreba sve prejeli od imenovanih tople pozdrave za njih drage v Ely. — Pripomnim naj, da je Zagreb zares slikovito mesto in tam živi mnogo Slovencev, posebno veliko je deklet, ki so zaposlene kot natakarice, itd. — Iz Zagreba sve šli v Karlovec in sicer z vlakom, kjer sve bili en dan. Tam sve najeli voznička, ki naju je potegnil na moj dom v Goli Vrh, kjer sve nastanili pri hčeri moje sestere Ane Muškun in ostale tam 16 dni. Kupila sem mlado jagnje, vina i rakije; povabljeni so bili sorodniki in sosedje, z njimi pa seveda tudi godbeniki z vsakovrstnimi godali. Vse je bilo veselo, kakor na kaki hrvatski svatbi. Godbeniki so igrali lepe narodne akorde, katerim so sledile mile narodne pesmi, katere sem pela še kot mala deklica, predno sem odšla v daljno tujino v Ameriko. Vse to mi je in mi bo ostalo v živem spominu in menim, da bo tudi njim ostal spomin na njihovo sorodnico iz Amerike.

Čas je hitro potekal in treba se je bilo treba odpraviti na odhod. Moja sopotnica je bila odšla na svoj dom v Semicu, kamor sem ji tudi jaz sledila po preteku dveh dni. Za večje razvedrilo in razgled po moji domovini sem bila najela priprosti voz z vprego dveh konj, da me pripelje v Metliko, oziroma na postajo. Pa tudi tukaj se je izkazal pregovor človek obrača, Bog obrne, resničen. Tako se je tudi meni obrnilo ravno narobe kot sem nameravala. Dež se je bil vli, kakor bi vedro prevrnil in dasi sem imela dežnik, mi je ta jako malo zalagel. Še predno smo z voznikom dospeli do cilja, sem bila premočena kot bi me kdo iz Kolpe potegnil. To je bila

pač, tako sem si mislila, neka prisiljena kopel, katere tudi menim ne bom pozabila. Na postaji v Metliki sem vstopila na vlak, namenjen v Semic. Na postaji, ki je nad Semicem, me je sprejela Anka Ogolin ter me vzela v svojo zidnico, ki je v bližini postaje. Jaz sem imela od doma domačega sira, ona pa kruha in salame. Vse to sve zalile z vincom in šele to me je nekoliko ogrelo in okrepcalo.

Pred mojim prihodom v Semic, je bila Mrs. Katarina Slogar odpotovala v Benetke v družbi Mrs. Fritz. Ni se pa mudila tam dolgo časa, kajti kmalu je dospela domov, še isti dan mojega prihoda. Naslednjega dne sve odpotovali v Bušinj vas, ki je eno uro od Metlike proti severozapadu in je rojstna vas bratov Slogarjev v Ely. Tam je naju sprejela Neža Krašovec, sestra bratov Slogarjev, v družbi več drugih sorodnikov. Mlad jagenček je zopet moral plačati naš prihod s svojim življenjem, njemu je pa napravila družbo še razna perutnina, da je zopet izgledalo kot kaka belokranjska svatba. Pijače je bilo da nič koliko. Pri taki priliki pa seveda ne sme izostati brez harmonike, kot pravi tista pesem: Jedli smo in pili in se tudi zavrteli. — Ob tej priliki sta imela Mr. Bizam in Mr. John Klemenčič kratke a ginja ljljve nagovore v prilog najnego obiska iz Amerike, želeč nama srečen povratek in če bi bila božja volja, da bi se še enkrat videli na tem svetu. — Bilo je že zgodaj v jutro, ko je bilo treba vzeti slovo in se podati k počitku. Poslovile sve se, oni so nam pa pred odhodom izročili mnogo pozdravov za njihove sorodnike v Ely. — Odšla sve v Semic, na rojstni dom Katarine Slogar, kjer gospodarji njena sestra Anka Ogolin. Ko sve se zopet okrepcali s počitkom, smo morale zopet hiteti z našim programom, kajti le še malo časa nam je preostajalo. Mrs. Katarina Slogar je bila povabila v se sorodnike v okolici, tudi sosedje in v ta namen priredila pojedino, pri kateri se bo poslovila od svojih dragih. Sorodniki so se odzvali in bilo je vse veselo in vince se je pilo belo in rumeno; na zdraviljanje za srečno pot je nama bilo tako sočutno izraženo da nama, je kar težko postalo pri srcu. Ona lepa deklaracija, katero je deklamirala hčerka Ane Ogolin, mi bo ostala za vedno v spominu, kajti bila je namenjena nama iz Amerike. Lepo ubrano pečje in glas harmonike se vrsilo drugo za drugim in zopet je bilo že v zgodnjih jutranjih urah, ko smo se spomnili, da bi bilo dobro malo k počitku. Pa sem morala te misli opustiti, ko sem se spomnila na dano obljubo, katero sem dala v Ely Mr. Luki Klanfaru, da obiščem njegovo soprogno dalč dol v Primorju in bližini Cirkevne. — Ozračje je bilo zelo hladno in vlažno, ker je ravno malo prej deževalo. Malo manj kot

Dogodki

međ Slovenci po Ameriki

Odlikovana slovenska dijakinja

Chicago, Ill. — Gdč. Marie Kukman, hčerka znanega slovenskega trgovca v nasebini, ki pohaja v višjo deklisko šolo St. Mary na 1031 So. Hoyno Ave., je bila pretekli teden odklikovana kot najboljša dijakinja višjega oddelka šole v preizkušnji za govorništvo. Predstojništvo šole ji je poklonilo v znak odklikovanja lepo srebrno kupo. — Mladi Slovenci častitamo na tem lepem uspehu!

Tatovi

Cleveland, O. — Pred kratkim je bilo neke noči vlomljivo v trgovino pohištva Kremzar Furniture na St. Clair Ave. Vlomilci so odnesli za nekaj sto dolarjev vrednosti preprog, radijev in čistilcev.

Častno odklikovanje

Calumet, Mich. — Miss Elizabeth Musich, hči Mr. in Mrs. Frank Musicha z Rockland Street, je bila odklikovana in priznana kot najboljša učenkica na Marquette univerzi v Milwaukee, Wis. Z njo vred je doseglo še 15 drugih deklet, ki se uče na teh šoli častno odklikovanje in priznanje.

Rojenice

Cleveland, O. — Prijazno vile rojenice so se oglasile pri družini Mr. in Mrs. Louis Zele in jim pustile v spomin zalo deklko. — Nadalje so vestne rojenice povasovale tudi pri družini Mr. in Mrs. John Urbančič, Jr., katerim so prinesle krepkega fantka.

Smrt kosi

V Springfieldu, Mass., je umrl rojak John Stralovič, v starosti 71 let. Doma je bil iz Gabrova pri Metliki, odkoder je prišel v Ameriko pred 52 let. Zapašča žena in sina, v Portlandu, Ore., pa brata. — V Genevi, O., je umrla Mary Strnad, v starosti 57 let. Doma je bila iz Trtkova pri Sv. Vidu na Štajerskem in je živela v Ameriki 30 let. Zapašča moža, štiri sinove in tri hčere, v starem kraju pa mater, dva brata in sestro.

pol ure hoda do postaje v Gorencih in sem dospela na cilj. Nekoliko sem počakala na došli vlak. — Ne smem pa pozabiti omeniti kako lepo na pravi na potnika pogled na vinograde, med katerimi potuje. Vse obloženo s sladkim grozdem, tu in tam pa v predstkih breskve pripogibajo svoje veje, ki so težko obložene z lepimi sadeži. Zopet drugje je pa kakor za spremembo vse polno zelenega kostanjevega drevja in pa grimovja, ki služi vinogradnikom za opore pri trtah. (Konec prih.)

"TARZAN IN PREPOVEDANO MESTO"

(67)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Takoj na to je vojak, kateremu je Tarzan rekel, da se bo boril z Atharjancem, pejal Tarzana v veliko areno, v kateri se je že nabralo sila veliko ljudstva, ki je radovedno pričakovalo navadnega boja silnega Atharjanca in pa ujetnika Tarzana, ki se je sam imenoval, da je gospodar džungle.

Ljudstvo, kakor tudi sam kralj Herat in kraljica, so že nestrpno pričakovali začetka tega nenavadnega boja dveh neustrašnih junakov. Kajti kaj takega se jim ni nudilo vsaki dan. — Kmalu je prišel skozi majhna vrata pod kraljevim sedežem v areno atharjijski velikan, kakršnih je malo.

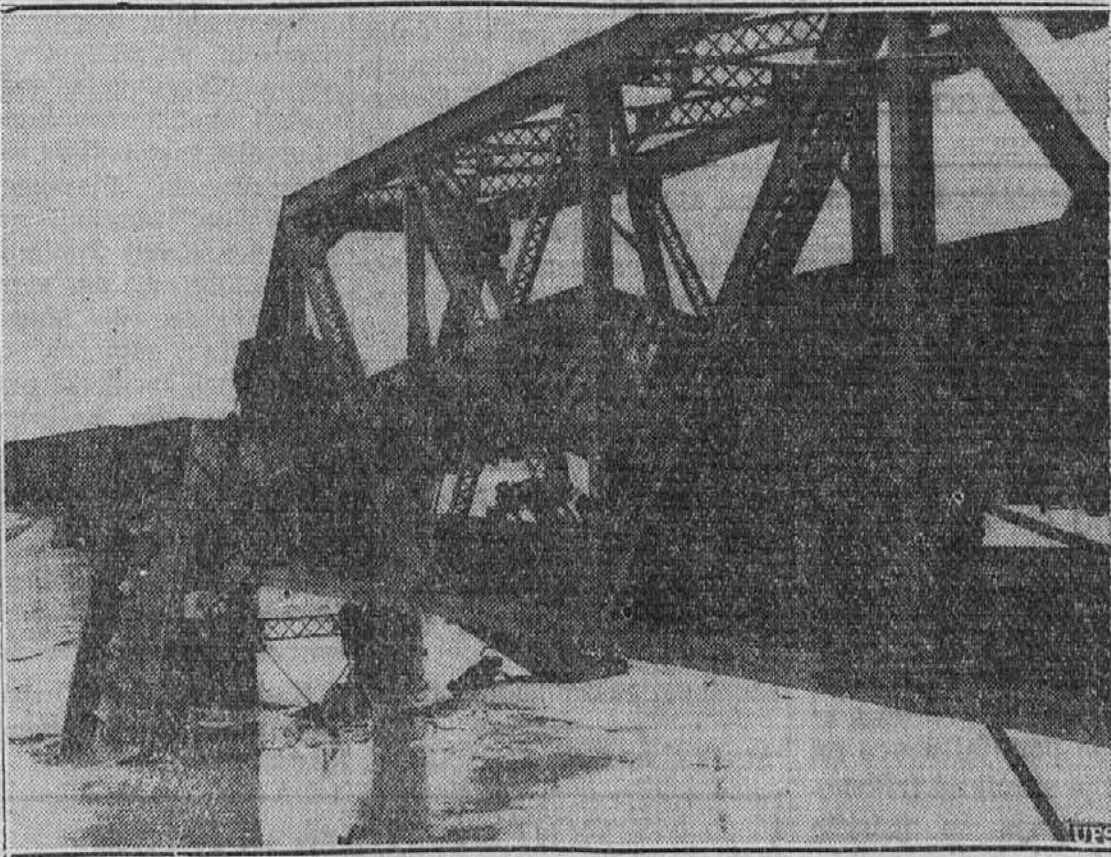
Ko je hodil po areni, je Thetan rekel: "Dobro srečo, Tarzan!" — "Saj jo bo potreboval," reče kralj Herat; "toda, tudi dobra sreča mu ne bo veliko pomagala. Jaz stavim tisoč proticeni, da bo Tarzan podlegel." — "Velja!" reče Thetan, dasi sam ni bil popolnoma prepričan, da Tarzan zmaga.

Tarzan je mirno stal sredi velike arene, ko se mu je od strani približal Atharjancem-velikan, kakršnega Tarzan še ni videl. Z vajenim očesom je pazno notril Atharjancem in pretehtoval njegovo moč, ko je ta stopal prihujeno v krogu okolu njega in se mu bližal, da ga napade in premaga.

POZOR! Pogled na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naravnost potekala, obnovi jo in pomagaj listu!

ZELEZNIŠKA NESREČA NA MOSTU

Vsedel pokvarjene tračnice na mostu blizu Dundee, Mich., je 15 vozov nekoga tovornega vlaka skočilo s tira in dva od teh sta zadržala preko mostu v vodo. K sreči ni dogodek zahteval nobenih človeških življenj.

Nedeljski kotiček

J. M. Trunk.

TRETJA NEDELJA V MARCU

"Prigodi se jim pa po resničnem pregovoru: Pes, ki se je obrnil k lastni izbljubi in omita svinja v lužo blatno (2 Peter, 2, 22)".

Kadar se umiješ, se vsaj nekoliko prizadevaš, da se tako hitro onesnažiš. Varuješ se, ako si okrevaj od nevarne bolezni; za jako nevarno smatraš, če se te zopet poloti. Prav sodiš. Ali ni še veliko večje zlo, da se podaš iznova v greh, ko si pridobil novo življenje in milost božjo, in to življenje božje in milost zopet izgubiš, da, pahneš od sebe? Ali ni ti zadosti, da si bil enkrat nesrečen? Ali moraš vedno in vedno zopet ponavljati svojo nesrečo? Ako je bilo že nevarno, ko si prvičkrat padel v greh, kaj moraš sebi misliti, če se iznova ali tretjekrat, da, neštevlnokrat vračaš v greh?

stoma tako nesrečno konča. "Človek ne ve za svoj konec, temveč kakor se ribe vjamejo na trnek, in ptice zadrignejo v zanko, tako se ljudje ujemo ob nesreči, ki jih hipoma zaloti (Pridig. 9. 12)". Tako se godi grešniku, ki greši že iz navade: kakor brezumna riba zopet in zopet zagradi za isti trnek, katerega mu vrže sam satan. Seve ga pri tem pogostoma prehititi smrt, in tako se ujame in je ujet na vekomaj. "Ne reci: Usmiljenje Gospodovo je veliko, on se bo usmilil obilnih mojih grehov; kajti njegovo usmiljenje se sicer hitro približa, pa tudi njegova jeza, in v grešnike se njegovo srd ozira (Sirah, 5, 6)".

Sv. Peter rabi krepke besede, ko govori o psu in omiti svinji, pa jih rabi radi nevarnosti za grešnika, ako se povračuje v greh, in se mu s povratki polagoma privadi. Navade niti z vilami ne izženeš. Ne povračuj se v greh!

IZ GORIŠKE, PRIMORJA IN ISTRE

Mnogo bolezni

Zadnje čase poročajo iz Istre, da tam hudo razsaja influenza. Prav posebno mnogo ljudi je na tej bolezni zbolelo v Trstu. Mnogo jih je v bolezen tudi pobrala, predvsem starejših ljudi. Letošnjo zimo jih je v Trstu in okolici pomrlo na influenco nekaj sto. Zanimivo je primerjati število, ki kažejo, koliko ljudi je zadnje mesece, predvsem zimske, v Trstu in okolici pomrlo in koliko se jih je rodilo. Številke povedo, da se bo število prebivalstva začelo občutno zniževati, če bo šlo to tako naprej, kakor v teh mesecih. Januarja se jih je na pr. v Trstu rodilo 34, umrlo pa jih je 249. Torej je razlike kar za 215 v enem samem mesecu. Skoro nič boljše ni na deželi v Istri. Tudi tam so številke pokazale, da se ni prav nič več ljudi rodilo, kakor pa jih je pomrlo. Da ljudje tako mrjejo, je v prvi vrsti vzrok influenza, ki zdaj tako hudo razsaja. Pravijo, da toliko ljudi že ni pomrlo od takrat, ko je razsajala španska bolezen, to je ob koncu svetovne vojne.

izza časa svetovne vojne, ter zaradi svoje nepredvidnosti ali nevednosti povzročil, da je eksplodirala in terjala novo človeško življenje. Na Primorskem so takšni primeri še prav posebno pogosti, saj živimo na kraju, kjer je pred dobrimi 20 leti divjala najstrahovitejša bojna vihra. Tudi ta teden poročajo tržaški listi o novih smrtnih nesrečah, ki so jih povzročile granate iz svetovne vojne. Na Goriškem je te dni Knez Anton iz Števerjena kopal na polju in z lopato nenadno zadel v granato. Vrgel jo je na kup kamenja, pri tem pa je granata priletela na vžigalnik in eksplodirala ter fanta na mestu ubila. Druga podobna nesreča se je zgodila prav blizu od tod, v Brdih. Desetletni otrok je tu našel nek star naboj. Bil pa je fant tudi toliko nepreviden, da ga je začel odpirati, pri čemer je naboj eksplodiral in fanta zelo težko ranil. Le kdaj se bo res popolnoma končala ta nesrečna svetovna vojna! Kakor vidimo, se do zdaj še vedno ni.

Razburljiv dogodek

Iz Čepovana nam poročajo o dogodku, ki je razburil vso tamošnjo okolico. Konec januarja proti večeru so se vrnili iz Gorice naborniki. Kakor pri vseh naborih so bili tudi naši fantje dobre volje, nekoliko korajžni, toda dostojni. Ustavili so se v gostilni Šavle

Granate še vedno zahtevajo svoje žrtve

Se vedno niso prenehale padati žrtve, ki jim je vzrok svetovna vojna. Teden za tednom poročajo časopisi, da je tu ali tam kdo našel granato, ki je ostala kje v zemlji še

v Tesnem. Nenadoma je prihrumel med nje domači orožniški brigadir, pograbil nabornika Cirila Alberta Bratuža iz znane Zepovčeve družine v Dolu, ga vrgel na tla in začel biti po njem s stolicco. Pozneje ga je pretepal še zunaj na cesti, dokler ni fant ves okrvavljen obležal. Zaradi poškodbo — udrla se mu je tudi kri iz ušes — leži ubogi Ciril že teden v postelji in dolgo ni mogel niti govoriti.

Zlato in srebro so odnesli

V livarni žlahtnih kovin, ki je last Hektorja Breganta, očividno Slovenca, so se zadnjič oglašili tatovi. Pravijo, da so bili doma iz Trsta. Biti so morali od sile premeteni, da so mogli priti do zlataga in srebrnega zaklada. Čeprav je bil tako skrbno zaklenjen. Ponoči so se neopazno prikradli do glavne oklopne blagajne in iz nje pobrali okoli 4 kg zlata, več kosov srebra in še nekaj drugih dragocenosti. Škoda, ki so jo tatovi naredili s to svojo drzno tatvino lastniku livarne, cenijo na približno 100.000 lir. Do sedaj tatov še niso našli, in pravijo, da ne bo prav nič čudnega, če jih tudi nikdar ne bodo, kajti tržaški tatovi ne znajo samo silno spretno krasti, pač pa se znajo potem tudi skriti, ali vsaj ukradeno blago, če je bilo kaj prida vredno, nesti na varno. Če dolgo ni bilo v Trstu — tako pravijo tam ljudje — tako drzne tatvine. Če bi človek ne pomislil tudi na to, da so zlato in srebro pokradli lahko kar bolj domači tatovi, bi se zdelo iz takšne blagajne kaj ukrasti nemogoče.

KRATKE NOVICE

V Dekanah se je pripetila huda nesreča. Za vasjo ob robu gozda je 69 letni Ivan Sodnik pokadil pipo tobaka, ko je opazil, da se je od žveplenke, ki jo je še gorečo malo prej odvrgl, vnelo listje in da se ogenj širi proti gozdu. Naglo je hotel majhni plamen pogasiti, a po nekem čudnem naključju se mu je vnela obleka in kmalu je bil Sodnik ves v plamenih. Sam si ni mogel pomagati in zaman je tudi kličal ljudi na pomoč. Nesrečnež je nazadnje podlegel strašnim opeklinam. Šele proti večeru so našli njegovo truplo.

Kanal. Kakor smo slišali o znaniti, je bilo v kanalski fari v preteklem letu 10 porok, 36 krstov in 27 pogrebov. Najstarejši mož, ki je umrl, je bil Luka Sterlinko, ki je učakal 93 let in 8 mesecev; najstarejša žena pa Terezija Ulaga, ki je imela 90 let in 10 mesecev. Stalnega prebivalstva v fari je 1800 duš.

Spriči nove rasne politike so pričeli Zidje v zadnjih mesecih kar v množicah presto-

pati v katoliško veroizpoved. Lani se je v Trstu pokristjanilo skoraj 700 Židov, približno ena desetina vsega židovskega prebivalstva tržaške pokrajine. Toliko spreobrnjenecv tržaško-koprška škofija zlepa še ni doživela.

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Nesreča

V Tacnu je neki kolesar povozil 9 letno Frančiško Tomšičevo, hčerko posestnika in jo hudo poškodoval, da so jo morali oddati v bolnico.

Nesreča

Janez Križan, 8 letni šolarček iz Kukave, občina Sv. Lovrene v Slovenskih goricah, se je na poti iz šole obesil na neki avto, s katerega je padel in se tako hudo poškodoval, da so ga morali odpeljati v ptujsko bolnico.

Nesreča

V Sv. Lenartu v Slovenskih goricah se je težko ponesrečil 45 letni posestnik Anton Hobot od Sv. Benedikta. Splašili so se mu konji, on je pa padel pod voz in si pri tem dvakrat zlomil roko ter dobil še druge poškodbe na glavi.

Pomota

Kristina Koler, 18 letna kulinjska učenka v nekem mariovskem hotelu, je pomotoma segla po kisu, mencec da je vino in izpila poln kozarec v dušku. Dobila je hude opekline po grlu in obrazu ter je morala iskati zdravniške pomoči.

Obsojena

Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil 24 letnega Rudolfa Drea na 5 mesecev strogega zapora, njegovega

26 letnega brata Maksa pa na 8 mesecev strogega zapora, ker sta ponarejala in razpečavala ponarejene kovance po 1 din in 10 dinarjev.

V morju utonil

Brata Mate in Marko Pirja, sta se neke noči odpeljala z ribiško ladjico blizu Šibenika v Dalmaciji lovit ribe. Popolnoči sta se ustavila blizu obale in legla spat. Ponoči je pa zapihal močan veter, ki je ladjico, v kateri sta brata spala, odnesel daleč na morje. Ko se je pa Marko zbudil, ni videl več svojega brata. Revez je v spanju padel v morje in utonil, medtem ko je njegov brat mirno spal na ladjici.

Nesreča

Marija Jeničeva, 28 letna služkinja v Ljubljani, je stopala preko Starega trga. Ko je hotela prekorčiti cestišče, je v istem trenutku privozil mimo tramvajski voz, ki je Jeničevo zadel z zadnjim koncem tako močno, da je odletela daleč stran in se nevarno pobila.

Nov parnik

Jugoslovanska trgovska mornarica se je zopet povečala za en parnik. Pred kratkim je namreč "Atlantska plovitba" kupila na Angleškem nov parnik z 8000 tonami nosilnosti. Parniku so dali ime "Sreča". To je že četrti parnik, ki ga kupila "Atlantska plovitba".

Advertisement for Martina Kremesec. It features a portrait of a woman and text: "V blag spomin PRVE OBLETNICE SMRTI našega ljubljenega očeta Martina Kremesec ki je nas zapustil 14. marca 1938. Mili Gospod Jezus, daj mu večni mir! Sladko Srce Jezusovo, bodi njegova ljubezen. Mati ljubezni, bolečin in usmiljenja, usmil se ga! Dragi naš ljubljeni oče! Prehitro si odšel od nas. H grobu spet smo sem prišli. Zamrl na veke Tvoj je glas. Kjer počivaš oče naš Ti — A Tvoja dela — Tvoji nauki Nas zapustil za vedno si Ti! Žive med nami kot svetel spomin! Do konca naših zemskih dni, nikoli nam ne mine dan, da ne bili bi v duhu tam, kjer snivaš svoj mrtvaški san, kjer dom je Tvoj zedaj hladan. Predragi in preljubljeni oče, Boga in Marijo prosi za nas! V Bogu, oče predragi, mirno Ti spavaj, Radost uživa naj duše Ti spas! Žalujoci ostali: JOHN in LOUIS, sinova; MARY, ANNIE in MOL-LIE, hčere. Chicago, Illinois, dne 14. marca 1939.

ONIM, KI PRIREJAJO RAZNE ZABAVE

Te vrstice niso pisane iz namena, da bi koristile samo časopisom, marveč iz namene, da bi koristile vsemu in vsakemu, ki so mu namenjene. Zadnja leta se čezdalje bolj slišijo tožbe, da prireditve društev, kakor tudi prireditve raznih drugih ustanov med nami niso več tako obiskovane, kakor so bile pred leti. V teh tožbah je precej resnice. Nekaj bo vzroka v tem, da imamo v mnogih naselbinah večje število društev in vsled tega tudi pogoste prireditve. Marsikje je skoro ni nedelje, da bi ne bilo kaj na dnevnem vedu. To sicer samo na sebi bi ne bilo nič slabega, ko bi bila mogoča tudi zadovoljiva udeležba na vseh takih pogostih zabavah. Toda ravno v tem se glavni vzroki. Po večini prispevajo udeležbo in dohodke na prireditvah skoro vedno eni in isti ljudje. To pa je mogoče samo tako dolgo in nič več. Pomniti moramo, da premnogi tisti, ki so bili doslej na vsaki zabavi se počasi starajo. Ne delajo več, kakor so. Njihovi dohodki niso več, kar so bili pred nekaj leti in če ni tega, lahko ve vsak kako je. Zato bi bilo pametno za vsako naselbino, da si društva pametno porazdelje čas za prireditve, da dajo tako občinstvu nekaj odmora med vsako zabavo in prireditvijo, ne pa vse eno za drugim ob istem času. To že sicer delajo in gledajo na to marsikje in to je pametno. Kajti ne smemo pozabiti, naše družine imajo za zabave in prireditve samo toliko, pa nič več in če to preje potrošijo na eni, ni potem za drugo toliko. Danes ob malih plačah morajo mnoge družine živeti točno po proračunu, ali jim pa manjka potem za vsakdanji kruh. Zato je v zmoti vsakdo, če misli, da bodo vse prireditve številno obiskane, neglede koliko jih je.

vsak teden cel mesec pred zabavo, objavi dva tri ali še več dopisov o zabavi. Well, če se takemu listu da potem zadnji teden pred zabavo še plačan oglas za kakih \$8. ali \$10, to prav gotovo ni preveč. Zopet če je manje društvo, pa tudi zmore vsaj ene \$5. v tak namen. Na tak način pokažejo društva vsaj nekoliko dobre volje do časopisov, kar vsak časopis desetkratno vrne s svojo naklonjenostjo s tem, da dela reklamo za take prireditve.

Je nekaj društev, ki dela po tem načinu, kakor tu pišemo. Eno društvo dela še posebno izjemo in to je društvo "Lilija" v Milwaukee. To društvo ob vsaki priliki naj prireja igre, zabavo ali piknik, objavi en ali dva opisa o prireditvi, zraven pa naroči oglas za \$5. Tako je prav in jim vsaj nihče ne more predbacivati, da iščejo zastojne reklame po časopisih.

So seveda mnogi med nami, ki nimajo v oglaševanje nobene vere in zaupanja. Well, vsak po svoje lahko misli. Ali mnogokrat dokazano dejstvo je, da se je publiciteta v listih še vedno izplačala in se bo tudi v bodoče. Pri mnogih društvah, ki dobro oglašajo in publicirajo dobijo udeležbo. N. pr. v Chicagi iz severne strani, iz Pullmana, iz bližnjih naselbin, itd. In vendar, če bi prišel le en dobro razpoložen udeleženec, že samo ta včasih potroši na zabavi več, kakor pa stane mali oglas v časopisu.

Zopet so drugi, ki pravijo, naše društvo spada k jednoti, naj se da v Glasilo, to je dovolj. Ne rečemo in ne zaničujemo, da to ni dobro. Ampak Glasilo dobijo le zopet tisti, ki spadajo k tistemu društvu. Druge časopise pa berejo premnogi, ki pridejo potem na zabave.

Zopet so marsikje prišli na idejo, da vabijo na zabave direktno z dopisnicami ali pismi. Tudi to je dobro. Toda takega upliva na splošno občinstvo pa to ne napravi, kakor dobra uspešna publiciteta v časopisu. Na poštni dopisnici morete zapisati komaj par besedi, povedati da bo zabava in pa kedaj, obširneje pa raznih zanimivosti na eni dopisnici ne morete opisati, kakor tudi v pismu ne. Ako računate kaj stanejo dopisnice, ali pa poštnina za pisma, če bi isto dali za oglas in publiciteto v časopisu, bi imeli manj dela, bolj učinkovito reklamno in skoro za isti denar. Šte kedaj že razmišljali to.

Mnoge prireditve tudi nimajo zadostne reklame. Navadno je tako, da se na sejah izvoli vse mogoče odbore, doleči ljudi za to in ono delo. Le za reklamo in publiciteto se pozabi. In vendar to je glavno. Od publicitete in reklame je odvisno, kakšno zanimanje bo mogoče ustvariti za prireditev med občinstvom. Ameriška društva in organizacije izvolijo za vsako svojo zabavo ali prireditev poseben publicitetni odbor, katerega naloga je, da dela v tisku potom zanimivih opisov in potom plačanih oglasov reklamo za prireditve. Pri naših slovenskih društvah pa ravno na to vedno pozablamo. Potem pa, ko ni udeležbe iščemo vzrokov.

Pravilno stališče pri prirejanju zabav in prireditvev bi moralo biti pri vsakem društvu to le: Kakor se imenuje ali izvoli za vsako drugo opravilo pri zabavah ali prireditvah odbore, tako se naj imenuje in določi tudi publicitetni odbor in mu naloži nalogo, da poskrbi, da potom časopisov dvigne zanimanje za prireditve. To dopisovanje v časopisih se pa seveda nikakor ne more pričakovati popolnoma zastojni. Na mestu je, da seja, ko izvoli publicitetni odbor in mu naloži nalogo da dela reklamo za prireditve, da mu naj tudi dovolj, da po previdnosti sme tudi nekaj potrošiti zraven za oglaševanje v listih, ki so prireditvi naklonjeni in delajo za isto reklamo. Kakšne svote se naj dovolj. Primerne pravimo. Ako je društvo bolj velike in v večji naselbini in ako tak publicitetni odbor porabi v listu za svoje dopise mnogo prostora, je naravno, da je dolžnost v tem oziru večja, kakor pri malem društvu in za malo naselbino. Recimo, da

publicitetni odbor piše

(Dalje na 4. strani)

Za Velikonoč

se vsakdo spomni svojih domačih, s kakim darom za piruhe. — Mi pošiljamo denarne pošiljate v stari kraj točno in zanesljivo. Prejemniki dobijo denar na dom po pošti brez kakega odbitka.

Table with 2 columns: Amount in Dollars and Amount in Dinars. Rows include: Za \$ 2.45..... 100 Din, Za \$ 4.75..... 200 Din, Za \$ 7.00..... 300 Din, Za \$ 11.00..... 500 Din, Za \$ 21.50..... 1000 Din, Za \$ 42.50..... 2000 Din, Za \$ 6.30..... 100 lir, Za \$ 12.00..... 200 lir, Za \$ 29.00..... 500 lir, Za \$ 57.00..... 1000 lir, Za \$ 112.50..... 2000 lir, Za \$ 167.00..... 3000* lir

VČERAJ SO BILE NAŠE CENE: Za pošiljate v ameriških dolarjih je poslali: Za \$5.00.....\$5.75; za \$10.00.....\$10.85; za \$15.00.....\$16.00 in za \$25.....\$26.25

Vse pošiljate naslovite na:

JOHN JERICHI 1849 West Cermak Road, Chicago, Ill.

GUZAJ

LJUDSKA POVEST

Spisal
—
JANUŠ GOLEC

Ako sem zahteval, da morajo biti zaprte ali pod kurniki, ko začne mehčati grozdje, so bile moje besede bob ob steno. Nekdo je izpustil kurjo svojad, kakor hitro sem odnesel pete z doma. Krepelil sem posilnice, streljal — vse zastoj! Dam rad piti vsakemu ter koliko hoče, le zobati ne najboljšemu prijatelju, nikar še kuram!

Ko je lisjak odrasel, sem mislil: Ta le bo sedaj kurji strah! Napeljal sem ob brajda ob vinogradu dolgo ter močno žico. Na to sem pritržil obroč, za tega dolgo verigo, na katero je bil priklenjen lisjak. Po žici se je lahko popeljal sem ter tja od enega konca brajde proti druge mu drage volje. Ko so smukale kokoši v vinograd, je zagrabil sedaj eno, pa zopet drugo in kmalu se ni upala niti ena več v vinograd. Dasiravno pravijo, da imajo kure presneto malo pameti, so vendar prebrisane toliko, da znajo obiti smrtno nevarnost. Ko so videle, da jim brani njihov najhujši sovražnik dostop do slaščic od zgorajnega konca, so se spuščale na sredini v vinograde in cufale tamkaj jagode. Lisjak je bil še bolj zvit nego kokoši. Zagnal se je na brajdo, tukaj postal, skočil pred nje v vinograd in čap! že so zakokodakale kure, ena je obležala mrtva, druge z najbolj glasnim kokodajsom na vse strani. Takle lisjakov lov kar preko brajda je bila moja največja zabava; a babja najhujša jeza!

In danes zjutraj — ko pridem iz cerkve, lisjaka nikjer pred vinogradom! Gledam, gledam, in o ti moj Bog ti, reva je visel z brajde, kjer se mu je bila zamotala veriga pri preskoku. Z vso naglico sem že bil na mestu neseče, da bi še mogoče rešil čuvaja, če že ni visel predolgo. Ko sem ga potipal, je že bil ohlajen. Nesreča se je morala zgoditi na vse zgodaj, ko sem še počival. Če ga je tudi katera od žensk videla bingljati v zraku, ga je poprej še nategnila na noge, nego bi ga bila snela.

Takole je pripovedoval g. župnik prijateljem o žalostni smrti ljubljence in o današnji upravičeni nevolji. Družba se je režala škodoželjno, ker kura je domača žival; lisjak pa zver, ki spada v šumo in ne pred vinograd in prav se mu je zgodilo. Stari Pečnik je še mešal karte in kaj je hotel ozlovoljeni župnik drugega nego kvartati in si prepoditi bridkost z igro. Predno so začeli, je bil resnega mnenja, da nocoj bi "ferbljal", četudi bi zaigral vse, kar ima pri sebi in seboj. Le eden je še bil poleg gospoda za to nevarno igro, drugi proti, ker pri "ferbljanju" se preveč zgubi, pride navadno do prepira in do sovraštva. Župnik je le silil in pozival na "ferbljanje", danes se mu je obesil lisjak in on se mora razvedriti, če drugače ne — z izgubo! Nobeden ni maral v krog kvartopircev, se je pa ponudil tuji gozdar, ki je mirno sedel, pil ter pušil pri sosedni mizi. Ko je povedal, kdo in kaj da je — seve ne po pravici, ga je še župnik opomnil, da brez denarja se naj ne podaja v nevarnost, saj sili ga nikdo ne. Kar bo zaigral, bo moral plačati takoj, tukaj je namreč hrvatsko-štajerska meja, kjer je že batina najkrajša sodba. Gozdar je sprejel vse pogoje in začeli so. Nekaj časa je tujec res drzno stavil, izgubljal ter plačeval. Kar se je preobrnilo kolo sreče

in g. župnik je odpiral vedno pogosteje listnico, ne da bi bil kaj pograbil z mize v pest in spustil v dolgi hlačni žep. Odpiranje in seganje v denarnico je šlo tako dolgo, dokler ni bila prazna in gospodovi kvartopirski strasti se ni bilo zadoščeno. Nekoliko je že bil nevoljen, ker ga je oskubel popolnoma tuj človek, katerega vidi danes prvič. Moral je priznati, da je igral gozdar pošteno in tvegal denar z isto negotovostjo kakor on. Župnik je že bil suh, da bi mu ne bil padel iz žepa krajcar, četudi bi ga bil kedo postavil na glavo. Stari Pečnik mu je ponujal novce na posodo, ni hotel, rajši je stavil na trikratni "ferbel": koleselj, konja in taistile kmečki bič v kotu. Točno je tudi zgubil in bil ob stavo ter se začel krohotali na ves glas z zatrdilom, da tako ga še ni izpraznil nikdo pri kartah in prav sedaj le, ko je zaferbljal še bič, se mu je vrnila sicer običajna dobra volja. Tujec je povdaril z vso resnostjo, da je igral za zabavo in ne za dobiček. Voza, konja in biča nikakor noče, to bi bilo kvartopirsko oderuštvo, za kar njemu ni. Pa je zarohnel fajmošter, vdaril po mizi, da so odskočili maseselci, in zahteval: "Igra je igra, kar sem stavil, sem zaigral. Zaigrane stave so vaše, sedaj mirna Bosna, tako bo in vina gor!"

Krčmar je vbogal župnika in pili so vsi na lisjakovo žalostno smrt, fajmoštrovo temeljito zgubo ter gozdarjev dobiček. Župnik je postal izredno židane volje, pili so, peli in se objemali v najboljšem prijateljstvu pozno v noč.

Krog polnoči je povabil župnik najmlajšega pobratima, ki ga je oskubil pri kartah, seboj v župnišče, tukaj nima kje prenočiti in jutri se lahko odpelje s prigrano vprego, kamor bo hotel.

Guzaj je nočeval v bizeljskem farovžu in niti zmisli se ni, da ni prišel prav za prav kot pobratim, ampak kot tat in ropar. Takemu duhovniku bi ne mogel kaj izsiliti, četudi bi gledal, kako šeta po stezi, ki je posuta z zlatom in srebrom. Zjutraj je še bil celo pri fajmoštrovi sv. maši, je zajuterkoval v župnišču in je moral dati pri slovesu besedo, da se bo odpeljal na priferbljanem koleslju, s konjem ter s kmečko težkim bičem vred.

Človek bi pričakoval, da bo pustil Guzaj po teh le opisanih izkušnjah farovže na miru, bi to je baš nasprotno res! Ako se je enkrat zagrizel v kak načrt, ga je hotel izpeljati za vsako ceno. Posebno ga je vježilo poročilo njegovih ogleduhov, da župnik pri Sv. Emi rohni nedeljo za nedeljo proti tolovajstvu, njega prikrivanju ter potuhi. Drznil se je celo ponoviti parkrat javno s prižnice Guzajevo ime, ki že spada davno na vislice in v peklenko družbo! Temu junaku je obljubil hitro polko, da si bo pomnil in znal svojim vernikom še več povedati o Guzaju in njegovih posmrtni kompaniji v peklju. Pisal je šentemskemu župniku lasnoročno pismo, v katerem mu je naznanil, da ga bo obiskal v kratkem in naj se le pripravi, ob tej priliki bosta plesala.

(Dalje prih.)

Vsak teden en dopis, naj bo geslo vsakega dopisnika "A. S.!"

(Nadaljevanje s 3. str.)

štovati same sebe. Slovenci smo doživeli dobo, ko je nam potrebna vsaka večja in vsak najmanjši slovenski drobce, če hočemo, da bo slovenstvo med nami še kaj časa živelo. V pravem pametnem medsebojnem sodelovanju bo za slovenstvo med nami še nekaj deset let življenja. Ako pa ameriški Slovenci ne bomo znali povezati same sebe v praktično medsebojnost vsaj te zadnja leta, bo nas usoda, ki je nam določena toliko hitreje pahnila v grob. To je resnica, ki je sicer neprijetna, toda resnična. Kaj torej? Življenje nas samo jasno uči, da je nam tesna medsebojna povezanost bolj potrebna, kakor kedaj prej.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

300 svetih maš letno

v življenju in po smrti, so deležni člani "Mašne zveze za Afriko". Člana rina enkrat za vedno 25c za vsako osebo, živo ali umrlo. — Naslov: DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA za afriške misijone, 3624 W. Pine Boulevard, St. Louis, Mo.

Zanesljivo — moderno — zmerno
ZOBOZDRAVNIŠTVO

DR. JAMES W. MALLY

SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

6411 St. Clair Avenue (Slovenski Narodni Dom)
CLEVELAND, OHIO

Pomlad je tukaj!!

Vaši domovi mogoče potrebujejo nove strehe, mogoče delne pravice na isti. Mi izvršujemo zanesljivo vsa strešna (Roofing) dela. Izvršujemo tudi vsa kleparska dela vse vrste. Napravimo vam nove žlebove in vsa pleharska dela, kakoršnekoli rabite. Vsi naši delavci so zavarovani, kar vas varuje pred veliko odgovornostjo, če se kdo ponepreči pri delu na vaši hiši. Vprašajte nas za ceno za vašo strešna dela. Nasvete in cene dajemo brezplačno. Pokličite nas, da vidimo, kakšna popravila rabite.

S. C. Lesniak

ROOFING & SHEET METAL WORKS

1802-6 West 18th Street, Chicago, Illinois
Tel. CANAL 0569

M. KLARICH & SON

STAVBENIK IN KONTRAKTOR

3121 So. Parnell Avenue,
CHICAGO, ILL.
Telefon Calumet 6509

GRADIMO

nove hiše, velike in male, prenavljamo hiše in razna poslopja. Gradimo garaže, popravljamo porče. — Sprejemamo mala in velika dela. — Delamo načrte za nove hiše, kakor tudi načrte za prenove in poprave.

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 169, K. S. K. J., CLEVELAND, (Collinwood) OHIO
Društvo zboruje vsak tretji četrtek v mesecu v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 7:30. Ako še niste član tega največjega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler niste še prestari.
V društvo se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 55. leta. V mladinski oddelek pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.
Frank Matoh, predsednik, Frances Dolinar, blagajničarka, John Pezdirtz, tajnik, 778 E. 156th St., Tel. Gl. 7120
John Trček, boln. tajnik, 15508 Holmes Ave., Tel. Lib. 9876
Zdravniki: Dr. Skur, dr. Perme in dr. Stosny.

SLOVENSKE velikonočne razglednice

Krasne večje oblike z jako lepimi slikami in s tiskanim slovenskim pozdravom, v kuvertah .....10c. komad

Navadne slovenske razglednice (dopisnice) z lepimi velikonočnimi slikami, komad po 5c. Ducat .....40c.

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd. Chicago, Illinois

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Vsem našim dragim naročnikom in prijateljem v Kemmerer, Wyoming in vsej tamošnji okolici sporočamo, da je sprejel zastopništvo za lista "Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet" tamošnji ugledni rojak Mr. Konst. Podlesnik, ki je pooblaščen, da sprejema naročnine za oba imenovana lista, kakor tudi za oglase obeh listov, sprejema naročila za knjige naše knjigarne in sploh vse, kar je v zvezi z našim podjetjem. Vsem rojakom ga prav toplo priporočamo, da mu gredo na roko in pomagajo širiti dobre časopise.

Uprava A. Slov. in Nov. Sveta.

Kadar pošiljate naročnino ne pozabite omeniti, komu nam klanjate svoje glasove!

Pisano polje

J. M. Trunk

Iskre.

Orožja ni. Še krampov ni bilo. Z golimi rokami so morali iti pred moderno orožje. Tako pišejo tudi slovenski "demokrati" od tam. Mogoče, da ga ni bilo tu in tam. V Barceloni so nacionalisti našli orožja, da nič kaj.

Humaniteta. Ne vem, koliko milijonov bušlov moke bi dala Amerika za stradajočo Španijo, bušel po 4 cente, le za stroške prevoza. Lepo in humaniterno, saj stradanja je bilo dosti. Ali zdaj ni ga več? Le v Barceloni je nad tri milijone ljudi, vsi sestradani še zdaj. Ampak ameriškega humaniteta je konec, kakor bi bili zdaj vsi siti. Ali je humaniteta neka absolutnega, kadar je trpljenje, ali je odvisna od simpatij?

Zedinjenje. Med nami Slovenci se zdaj govori o potrebi zedinjenja pri jednotah, časnikih, smernicah, platformah, vse pod en klobuk naj se spravi. Priznam načelo, ko smo majhni in še razcepljeni. Ampak kje je — podlaga? Na podlagi socializma ali komunizma? Imata sicer eno in isto podlago, pa že pri besedi se skregata. In če ta materialistična podlaga ni pravilna, kakšno bo potem združenje? Iliša na pesku se podere. Dokler niste na jasnem o podlagi, in ne najdete podlage, ki ni le prazno frazerstvo, boste rabili lahko veliko lepih in upov polnih besed, ampak brez objektivno resnične podlage ne boste zrušili noben krivičen socialen sistem in ničesar ne boste zedinili. Teško, da bi se kdaj zedinili pri podlagi, materializem ali krščanski idealizem, in zedinijo se lahko materialisti, s katoliki in za katolike je zedinjenje izključeno.

Kakor pač kaže. "Prosveta" prinaša iz Del. Pol. čl. nek "Val reakcije". Nad fašizmom se jezi. Prav. Pravi, da ta spaka hoče človeku vzeti še osebno svobodo, prostost volje in vse vkleniti v fašistično voljo. Grdoba grda. Vse je res, človek je le kos države. Ampak, rdeča gospoda, ali ne trdite na vse pretege, da bi človek sploh imel kako svobodno voljo? Vse, pravite, je le navada, privada, environment. Ako ni proste volje, je niti fašizem ne more pobasati.

Tam se je ta — pufnil. Bolezen ga je baje strla, da se je. Bil je član JSKJ, in KSKJ. Tako "Prosveta". Novica pač, upajmo. Ali samole novica? Možganov človek nima vedno v vsi oblasti. Govorimo o dednem obremenjenju. Obstaja. Poznal sem dva duhovnika — brata, ki sta oba končala s samomorom, že prej se je mati na kljuki obesila. V možganih se zmede. Ampak tista opazka, da je bil član dveh takih jednot? Ali le novica? No, nobena katoliška roba ne more zabraniti samomora, ako se v možganih zmeša. Nikakor ne trdim, da bi kaka druga jednota napeljevala, priporočala samomor. Ne. So pa jednote, ki na vse pretege zo-

pet hvalijo gol ateizem, brezverstvo, svobodomiselstvo, da za grmom smrti ni ničesar itd. Premislite malo, ako pri takem — nauku počti.

Rusija. Iz političnega in slovanskega stališča tudi jaz še nisem obupal nad sedanjo Rusijo. Politično ravnanje potrebuje Rusije. Litvinev je bil zvit in je mešal, pa je le zmešal. Zdej, pravijo, bo šel v pokoj. Slovani se mrcerje nasloniti zoper povodenj germanstva le na ruske Slovane. Trdim, da je Rusija hudo zafurala s svojim komunizmom, ki je bedarija, le utopija, in s tako utopijo se nikamor ne pride. Drugi hvalijo Rusijo ravno radi komunizma. Zdej bo tretja petletka, baje ogromno delo. Ne bo vse slabo, delo se bo šele pokazalo. Vsaj zdaj mora delavec še vedno štiri mesece delati, da si kupi obleko.

STOTISOČI PRISOSTVOVALI OBREDOV KRONANJA PAPEŽA PIJA XII

(Nadaljevanje s 1 strani)

to izvršili pravi obredi kronanja in ponovno je bil ob tej priliki zopet pozdravljen od gromovitih vzklikom množice. Eden kardinalov je vzel papežu škofovski mitro z glave in drugi kardinal je dvignil z blazine trojno papeško krono, in jo rahlo položil papežu na glavo, izgovarjajoč pri tem v latinščini besede: "Polagam na Vas tiaro, okraščeno s tremi kronami: Zavežite se, da ste oče princev in kraljev, voditelj celega sveta in namestnik našega Gospoda, Jezusa Kristusa, kateremu zdaj edinemu gre čast in slava od vekomaj do vekomaj. Amen."

Papež je nato prečital uradni papeški blagoslovilni pozdrav celemu svetu, znan pod imenom "Urbi et orbi", katerega so množice v tihoi poslušale, ki pa so ponovno bučno vzkliknile, ko je sv. Oče vstal s svojega trona, stopil k ograji verande in s tiaro na glavi dvignil roko k ponovnemu blagoslovu.

S tem se je glavni potek obredov končal in papež se je zopet vsedel v prestol ter bil odnesen z verande, na kar je ostali del dneva počival v svojem stanovanju.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

Pratike

Našim čitateljem sporočamo, da smo prejeli zalogo

Pratik za leto 1939,

in sicer obe vrsti

Blaznikovo

kakor tudi

Družinsko

Obe vrsti ste zelo zanimivi in ju krasi številno lepih slik. Naročite si jih takoj, dokler ne poide zaloga.

Vsak komad stane s poštino vred

25 centov

Naročajo se od:
KNJIGARNA
AMER. SLOVENEK
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

NOVI SVET

je poučen, zabaven in zanimiv slovenski mesečnik v Ameriki.

Prinaša zanimive zgodovinske podatke o ameriških Slovencih, poučne članke, zanimive črtice iz življenja slovenskih izseljencev in lepe povesti. Stane na leto samo \$2.00; za Kanado in inozemstvo \$3.00. — Naročnino je poslati na:

NOVI SVET 1849 West Cermak Road,
Chicago, Illinois

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.